

“AMERICANIZATION”

Af Benny Lihme

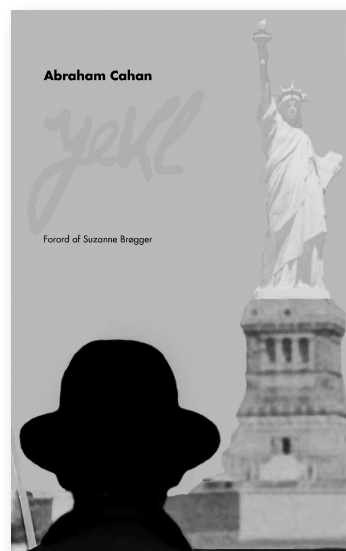
Familiesammenføringen er indvendigt og smerteligt beskrevet i Cahans indvandrerfortælling fra 1896. Da det er immigrantbyen over alle, New York, der er tale om, finder det første fremmedgjorte møde mellem den allerede godt amerikaniserede Yankel (nu Jake) sted i immigrationskontoret på Ellis Island. Jake er nyklippet og smart, han har til lejligheden markeret sin frihed fra arbejdet på frakkeværkstedet ved at tage danseskoene fra den uundværlige (og seksualiserede) “ballroom dancing” i The Lower East Side på.

Ud af den østeuropæiske/russiske immigrantkø træder til Jake’s ubehagelige overraskelse en klodset og ikke-amerikansk udseende sjuksket klædt kvinde med deres fælles barn i hånden. “I fortidens greb” hedder et af bogens afsnit, og det er netop dette greb den moderne Jake i brøkdele af sekunder føler sig fanget i.

Hans stærkt religiøse kone er modsat oprørt over, at hendes Yankel har barberet skægget af – et symptom på at han har forladt deres fælles religion?

At konen Gitl fortsat var stærkt religiøs, kunne Jake umiddelbart se: “hendes hår var skjult under en omfangsrig begsort paryk”, som fik hende til at se kraftigere og lavere ud, end hun egentlig var (og som hun havde taget på før landgangen til ære for sabatten). I mandens øjne lagde den mindst fem år til hendes alder. Hans kone var ikke klar over, at jødiske kvinder i New York, selv med hendes position, var vant til at se bort fra den synd det var, at vise sit naturlige hår: “Ingen andre end gamle koner kunne slippe af sted med at bære paryk uden at blive skydeskive for snebolde eller sten.”

Konens religiøsitet/paryk – og i det hele taget kvindens position i forbindelse med familiesammenføringerne og mændenes forsring i smagen for det moderne liv – er hovedtemaet i “Yekl”. Og hvis Gitl tror, at andre mere erfarne new york-kvinder med hendes baggrund stiller sig på hendes side, må hun tro om igen. Nabokonen giver hende således på et tidspunkt en alvorlig moderne søstersolidarisk belæring over hendes træge kulturelle træk. Nabokonen er blevet inddraget i de alvorlige kriser, der viser sig hen ad vejen i Jake-Gitl ægteskabet, herunder at manden har mistet ikke mindst den seksuelle interesse for sin kone. Den lidt ældre nabokone, mrs. Kavarsky, har ved flere lejligheder opfordret og skældt “æslet” Gitl ud for hendes hovedbeklædning. Bedt hende om at afstå fra paryk og tørklæde: “Jeg kan godt forstå, han hader dig, når han ser dig med den skrækkelige klud, der får dig til at

Abraham Cahan: YEKL
– en fortælling fra New Yorks
ghetto. Forlaget Proskrift.
96 sider. kr. 169,-.
Forord af Suzanne Brøgger.

ligne en bedstemor. Smid den ud, siger jeg... Se mig! Jeg skulle mene, at jeg også er jøde. Jeg er ligeså troende som dig... og alligevel er jeg ikke bange for at vise mit eget hår. Måtte jeg aldrig begå større synder! Den tid skal nok komme, hvor jeg tager kluden på (hun talte om parykken) når jeg bliver gammel, men så længe jeg er ung, er jeg ung, og så er den ikke længere... Når man bor i et civiliseret land, må man opføre sig som civiliserede mennesker. Skik følge eller land fly, siges det.”

Såvidt mrs. Kavarsky. Og Cahans fortælling i det hele taget. Dens omdrejningspunkt, prisen for integration og assimilering, er på ingen måde forældet. Hvad da også Joan Mickling Silver på udmærket vis demonstrerede i 1975 med hendes feministisk fine udlægning af denne roman i filmen “Hester Street”.

“Yekl” kan ses som en forløber for Abraham Cahans indvandrerklassiker fra 1917, som Forlaget Proskrift udgav sidste år på dansk under titlen “David Levinskys nye verden” (se Morten Things anmeldelse i Social Kritik nr. 109).